

Na podlagi petega odstavka 49. člena v povezavi s tretjim odstavkom 64. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B in 46/14) in 16. člena Statuta Občine Tržič (Uradni list RS, št. 19/13 in 74/15) je Občinski svet Občine Tržič na redni seji, dne sprejel

ODLOK O NARAVNEM SPOMENIKU DOVŽANOVA SOTESKA

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (cilji in namen)

- (1) Območje Dovžanove soteske se zavaruje kot Naravni spomenik Dovžanova soteska (v nadaljnjem besedilu: naravni spomenik).
- (2) Varstveni cilj naravnega spomenika je ohranitev paleozojskih kamnin in okamnin, geoloških profilov in struktur, gorske reke Tržiške Bistrice s sotesko, pregradnim slapiščem v kremenovem konglomeratu, z brzicami, skočniki, drasljami in slapiči, rastišči endemita Zoisova zvončica (*Campanula zoisii*) in združbe mahu (*Ptilium crista castrensis*) in rdečega bora (*Pinus silvestris*).
- (3) Namen naravnega spomenika je s pravili ravnanj in z izvajanjem upravljaljskih nalog dosegati varstveni cilj iz prejšnjega odstavka. Namen naravnega spomenika je omogočiti tudi obiskovanje in ogledovanje naravnega spomenika ter povečevanje ozaveščenosti o pomenu varstva narave.
- (4) Naravni spomenik je odprt za javnost.

2. člen (vsebina)

Ta odlok določa območje naravnega spomenika, varstvene režime in pravila ravnanj v naravnem spomeniku, način upravljanja, upravljaljske naloge ter način njihovega financiranja in izvajanja nadzora.

3. člen (ustanovitev)

Z ustanovitvijo naravnega spomenika se nadaljuje varovanje območja Naravnega spomenika Dovžanova soteska, ustanovljenega z Odlokom o razglasitvi Dolžanove soteske za naravni spomenik (Uradni vestnik Gorenjske, št. 12/88).

4. člen (ime in znak naravnega spomenika)

- (1) Ime naravnega spomenika je »Naravni spomenik Dovžanova soteska«.
- (2) Naravni spomenik ima svoj znak, ki je določen v prilogi št. 1, ki je sestavni del tega odloka.
- (3) Znak in ime naravnega spomenika ter njune prevode in izpeljanke lahko uporablja Občina Tržič. Znak in ime lahko z dovoljenjem in pogoji ali predhodnim dogovorom Občine Tržič uporabljajo tudi druge pravne in fizične osebe v skladu s cilji naravnega spomenika.

OBMOČJE NARAVNEGA SPOMENIKA

5. člen

(opis naravnega spomenika)

(1) Naravni spomenik Dovžanova soteska se nahaja v osrednjem delu Karavank, tri kilometre severno od Tržiča, med naseljema Čadovlje in Dolina z manjšim zaselkom Na Jamah.

(2) Naravni spomenik obsega 1,5 km dolgo sotesko z gorsko reko Tržiško Bistrico, Borova peč (920 m) nad desnim bregom, pobočje Samuha (1172 m) in zahodni del Vratnega vrha (1062 m) nad levim bregom. Območje obsega 148,58 ha.

(3) Na območju naravnega spomenika se nahajajo naravne vrednote državnega pomena ident. št. 46 Dovžanova soteska, ident. št. 326 Tržiška Bistrica s pritoki do Tržiča, ident. št. 1595 Borova peč nad Dovžanovo sotesko, ident. št. 1596 Rjava peč nad Dovžanovo sotesko, ident. št. 44649 Jama v piramidi, ident. št. 44647 Partizanska tehnika (jama) in lokalnega pomena ident. št. 5034 Dovžanova soteska - Tržiškobistriško slapišče, območje pa je tudi del posebnega varstvenega območja – območja Natura 2000 (SI3000285 Karavanke) in ekološko pomembnega območja (SI21300 Karavanke).

(4) V naravnem spomeniku so nahajajo objekti kulturne dediščine EŠD 470719 Čadovlje pri Tržiču - Partizanska podzemna jama pod piramidami, EŠD 5529 Čadovlje pri Tržiču Partizanska tehnika in EŠD 11200 Jamensnikova sušilnica za lan in sadje.

(5) V Dovžanovi soteski se nahaja najpopolnejše zaporedje spodnjeperskih plasti Južnih Karavank, ki obsegajo spodnjeperske kamnine Dovžanovosoteske formacije, Bornove formacije in rigeljske plasti. V Dovžanovosoteski formaciji v litostratigrafski enoti z imenom Apnenec Dovžanove soteske je nahajališče 81 vrst brahiopodov, med njimi 21 do tedaj nepoznanih vrst. V zaporedju Bornove formacije pa je nahajališče prvič opisane nove fuzulinidne vrste kroglaste foraminifere *Pseudoschwagerina carniolica* Kahler & G. Kahler, kasneje preimenovana v vrsto *Sphaeroschwagerina carniolica* in je zaščitni znak Dovžanove soteske. V strugi Tržiške Bistrice in na brežinah so zaradi močne erozije razgaljene geološke strukture kot so plasti, prelomi in gube.

(6) Reka Tržiška Bistrica v soteski oblikuje različne geomorfološke in hidrološke oblike. V zgornjem delu soteske se nahaja največje pregradno slapišče v kremenovem konglomeratu pri nas. V delu, kjer se strmec zniža, so brzice, skočniki, draslje in slapiči ter številni zaobljeni bloki kremenovega konglomerata, ene najtrših sedimentnih kamnin, ki so se v preteklosti odtrgali iz Borove peči. Nad sotesko se na levem bregu vzpenjajo kamniti stolpi z imenom Kušpegarjevi turni, pod katerimi so podzemne jame in spodmoli.

(7) Na termofilnih karbonatnih stenah uspevata Zoisova zvončica (*Viola zoysii*) in lepi jeglič (*Primula auricula*), na pobočjih nad sotesko pa je nahajališče redke združbe mahu (*Ptilium crista castrensis*) in rdečega bora (*Pinus silvestris*) ter pestri gozdni habitatni tipi.

6. člen

(meja naravnega spomenika)

(1) Meja naravnega spomenika je določena na državni topografski karti v merilu 1: 5000.

(2) Karta iz prejšnjega odstavka tega člena se hrani kot podatek o zavarovanih območjih v registru naravnih vrednot pri ministrstvu, pristojnem za ohranjanje narave, v izvorniku pa pri pristojnem organu Občine Trzič.

(3) Meja naravnega spomenika iz prvega odstavka tega člena je informativno prikazana na informativni karti v merilu 1:7000, ki je kot priloga št. 2 sestavni del tega odloka.

VARSTVENI REŽIMI IN PRAVILA RAVNANJA

7. člen (varstveni režimi)

- (1) Na območju naravnega spomenika so prepovedani vsi posegi, dejavnosti in ravnanja, ki bi lahko spremenili geološke, geomorfološke, hidrološke in botanične lastnosti naravnega spomenika, življenjske razmere rastlinskih in živalskih vrst, značilnosti habitatnih tipov, poslabšali kakovost habitatov ali kako drugače spremenili značilnosti naravnega spomenika. Zlasti pa je prepovedano:
1. odvezemati in poškodovati kamnine, okamnine in minerale,
 2. zasipavati, kopati ali drugače spreminjati oblikovanost površja,
 3. odvezemati prod, pesek in mivko z obrežja, prodišča in dna struge,
 4. izvajati regulacije, akumulacije in druge posege v strugo in obrežje Tržiške Bistrice s pritoki ter izvajati regulacije, melioracije, utrjevati ali uravnavati brežine Tržiške Bistrice in njenih pritokov,
 5. spreminjati vodni režim in hidroenergetsko izkoriščati Tržiško Bistrico in njene pritoke,
 6. odlagati, metati, nameščati v vodo ali spuščati po vodi predmete ali škodljive in nevarne snovi,
 7. graditi nove objekte in naprave,
 8. krčiti gozd,
 9. uporabljati biološko nerazgradljiva olja, maziva in druge, škodljive snovi pri gospodarjenju z gozdom in urejanju vodotoka,
 10. prati motorna vozila, kmetijsko mehanizacijo in druga prevozna sredstva ter opremo,
 11. odstranjevati obvodno drevesno in grmovno vegetacijo, razen v okviru redne sanitarne sečnje, urejanja geoloških točk, razgledov na sotesko in zagotavljanja varnosti na cestni infrastrukturi,
 12. odlagati odpadke in zemljine,
 13. parkirati prevozna sredstva izven urejenih in označenih parkirnih površin in voziti se z vozili izven za ta namen urejene infrastrukture,
 14. izvajati športno-rekreativne dejavnosti, ki so v nasprotju z varstvenimi cilji tega odloka,
 15. kurjenje,
 16. umetno osvetljevati ali zatemnjevati objekte ali druge naravne pojave in dele naravnega spomenika ter nameščati okrasne osvetlitve,
 17. izkopavati, lomiti, nabirati ali drugače poškodovati rastline, odvezemati rastline in živali iz narave ter se približevati gnezdiščem ali kotiščem živali ali izvajati druga ravnanja, s katerimi se živali namerno vznemirjajo, poškodujejo ali uničujejo,
 18. vnašati invazivne tujerodne rastlinske in živalske vrste,
 19. urejati nova plezališča,
 20. obešati ali postavljati oglaševalske objekte,
 21. metati ali drugače prožiti eksplozivna telesa in povzročati hrup, ki je večji od predpisanih vrednosti s področja varstva pred hrupom,
 22. snemati filme, videospote in druge video produkte za javno predvajanje, katerih vsebina je v nasprotju z varstvenimi cilji tega odloka in brez predhodnega dogovora z upravljavcem spomenika,

23. izvajati predstave, nastope, shode in druge množične prireditve in tekmovanja, katerih vsebina je v nasprotju z varstvenimi cilji tega odloka in brez predhodnega dogovora z upravljavcem spomenika.
- (2) Načrti, programi in akti rabe oziroma gospodarjenja z naravnimi dobrinami v naravnem spomeniku morajo biti usklajeni s tem odlokom ter skrbništvom in načrtom delovanja.
- (3) Znanstveno raziskovalna dejavnost v naravnem spomeniku se izvaja v skladu s tem odlokom. Izvajalec oz. institucija je dolžan priglasiti raziskavo vsaj en mesec pred začetkom izvajanja pri pristojni organizaciji za ohranjanje narave. V priglasitvi je potrebno navesti podatke o obsegu, načinu, času in trajanju raziskave. Po opravljeni raziskavi je izvajalec dolžan predložiti poročilo in posredovati znanstveno raziskovalne dosežke pristojni organizaciji za ohranjanje narave in Občini Tržič. Raziskani material se vrne skrbniku za namen ogledovanja.
- (4) Odvzemanje mineralov in fosilov iz narave zaradi raziskovalnih, izobraževalnih in razstavnih namenov je izjemoma dovoljeno v skladu z zakonom s področja ohranjanja narave.
- (5) Raziskave so v nasprotju z varstvenimi cilji tega odloka, če ne prispevajo k varstvu in ohranjanju kamnin in okamnin, geoloških profilov in struktur, geomorfoloških pojavov, rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov oziroma upravljanju naravnega spomenika, kadar je predvidena invazivna raziskovalna metoda ali kadar bi izvedba raziskav lahko negativno vplivala na življenje ptic ali drugih živali ter geoloških pojavov, mineralov in fosilov.
- (6) Snemanje filmov, videospotov, fotografij in drugih videoproduktov za javno predvajanje je v nasprotju z varstvenimi cilji tega odloka, če naravni spomenik ni predmet snemanja, ampak je uporabljen le kot prostor za snemanje vsebin, katerih sporočilnost z naravnim spomenikom nima vsebinske povezave ali je celo v nasprotju z varstvenimi režimi. Vsa snemanja za javno predvajanje je treba prijaviti občini, zaradi preveritve njihove skladnosti z varstvenimi cilji tega odloka najmanj 15 dni pred nameranim ravnanjem.
- (7) Urejanje prostora in posegi se izvajajo skladno z varstvenimi režimi iz tega odloka ter veljavnim občinskim prostorskim aktom za območje naravnega spomenika.

8. člen

(izjeme od varstvenih režimov)

- (1) Ne glede na prepovedi iz prvega odstavka prejšnjega člena je v skladu z varstvenimi cilji tega odloka v območju naravnega spomenika ravnanja dovoljeno:
- izvajati ukrepe varstva narave in naravovarstvene naloge,
 - graditi ali postavljati objekte, ki so namenjeni interpretaciji naravnega spomenika in objekte, ki so namenjeni varovanju ljudi in obiskovanju naravnega spomenika,
 - izvajati naloge obveznih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda v skladu s sprejetimi načrti ali programi izvajanja teh javnih služb,
 - vzdrževati, rekonstruirati, zamenjati obstoječo gospodarsko infrastrukturo in infrastrukturo za interpretacijo,
 - izvajati ukrepe, s katerimi se preprečujejo ali zmanjšujejo negativni vplivi na naravni spomenik iz okolice in se kot naravovarstveni pogoji ali usmeritve opredelijo v dovoljenjih, soglasjih, mnenjih ali naravovarstvenih smernicah,
 - gospodariti z gozdovi skladno z veljavnim gozdnogospodarskim načrtom,
 - izvajati posege, ravnanja in dejavnosti za potrebe kmetijske dejavnosti skladno z namensko rabo in pod pogoji, ki se jih določi v prostorskem aktu,

- na stavbnih zemljiščih odstraniti, obnavljati, rekonstruirati ali nadomeščati obstoječe objekte.

RAZVOJNE USMERITVE IN UKREPI

9. člen (razvojne usmeritve)

(1) Na območju naravnega spomenika se poleg izvajanja in izpolnjevanja varstvenih ukrepov za ohranjanje narave spodbujajo dejavnosti in izvajajo posegi, ki omogočajo spoznavanje in raziskovanje narave. Prednostno se izvaja izobraževalne programe za povečevanje znanja o geoloških, geomorfoloških in hidroloških pojavih ter spoznavanja naravnih procesov in spodbuja znanstvenoraziskovalno delo. V ta namen se lahko za obiskovalce vzpostavi naravi primerna ali ustrezna infrastruktura za usmerjanje, obiskovanje in ogledovanje, obstoječe ureditve pa se objavlja. Naravni spomenik se v sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi institucijami lahko namenja za praktični šolski pouk kot učilnica v naravi in v sodelovanju z univerzo in raziskovalnimi institucijami znanstvenemu raziskovanju in strokovnemu izobraževanju.

(2) V naravnem spomeniku se razvija tiste rekreativne dejavnosti, ki ne vplivajo negativno na naravne vrednote, biotsko pestrost območja ter ne povzročajo prekomernega hrupa. Plezališče se ohranja v obstoječem obsegu in se ga le vzdržuje.

(3) Na območju zaselka Na Jamah se lahko na stavbnih zemljiščih uredi oziroma spremeni namembnost obstoječih objektov ali delov objektov v objekte za gostinske dejavnosti. Gostinska dejavnost je lahko namenjena prodaji domačih proizvodov in/ali oddajanju sob oziroma namestitvenim kapacitetam.

10. člen (obiskovanje in vstop v spomenik)

(1) Vstop v naravni spomenik je za posamezne obiskovalce prost.

(2) Informacija o pravilih, pogojih obiskovanja, vodenju in o odprtosti poti v naravnem spomeniku se objavi na javnosti vidnem oziroma dostopnem mestu.

11. člen (ureditev prometa)

Za doseganje ciljev naravnega spomenika se promet ureja po načelih trajnostne mobilnosti.

UPRAVLJANJE NARAVNEGA SPOMENIKA

12. člen (Urejanje in delovanje naravnega spomenika)

(1) Posamezne naloge upravljanja v naravnem spomeniku izvaja Občina Tržič, ki s skrbnikom oziroma izvajalcem pogodbenega varstva sklene pogodbo. Pogodba se sklene za določen čas, vendar najmanj za pet let in se lahko podaljša.

- (2) Skrbnik oziroma izvajalec pogodbenega varstva mora izpolnjevati naslednje pogoje:
- da je njeno delovanje usmerjeno k varovanju narave in ozaveščanju o njenem varstvu in ima reference s tega področja,
 - da izkaže kadrovsko in organizacijsko sposobnost za opravljanje nalog,

- da lahko izvaja dela na področju izobraževanja in interpretacije, naravoslovnega turizma, vzdrževanje interpretacijske infrastrukture in vodenja projektov in izkaže reference s tega področja,
- da ima izdelan predlog izvajanja programa varstva in razvoja naravnega spomenika.

(3) Skrbnik oziroma izvajalec pogodbenega varstva naravnega spomenika opravlja naslednje naloge:

- pripravi predlog načrta delovanja in urejanja naravnega spomenika za dobo podelitve skrbništva in letni program dela,
- izvaja akcije, s katerimi se preprečujejo škodljivi vplivi na naravo,
- spremlja stanje naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti in vseh dejavnikov, ki nanje vplivajo in o tem obvešča pristojno organizacijo za varstvo narave in Občino Tržič in pripravlja poročila o stanju naravnega spomenika,
- sodeluje z izvajalci javnih služb na območju skrbništva,
- zbira informacije o naravnem spomeniku in zagotavlja dostop do informacij,
- upravlja habitatne tipe in habitate vrst z uravnavanjem zaraslosti vegetacije in vodnih režimov, odstranjevanjem tujerodnih vrst in drugimi aktivnostmi,
- vzdržuje poti, mostove, ograje, opazovališča, označbe, izobraževalno opremo in pripomočke, stavbe za obiskovanje in urejene odprte prostore za obiskovalce (igrišče, ploščad, parkirišče) ter drugo infrastrukturo za obiskovanje naravnega spomenika,
- pripravlja in izvaja programe za obiskovalce in druga strokovna gradiva, vodi obiskovalce po naravnem spomeniku, z usmerjanjem, izobraževanjem in predstavljanjem načinov mirnega in tihega doživljanja narave,
- predstavlja naravni spomenik in ozavešča javnost o pomenu varstva narave v dogovoru z organizacijo, pristojno za ohranjanje narave,
- izvaja druge v letnem programu dela določene naloge,
- pripravlja letno poročilo o delu in poročilo ob zaključku skrbništva.

(4) Na območju naravnega spomenika izvaja organizacija, pristojna za ohranjanje narave, naslednje naravovarstvene naloge:

- spremlja ravnanja, posege in dejavnosti ter doseganje varstvenih ciljev naravnega spomenika,
- izvaja ukrepe varstva in akcije, s katerimi se preprečujejo škodljivi vplivi na naravo ali izboljšuje stanje,
- sodeluje pri pripravi letnega programa dela in ga potrjuje z mnenjem,
- sodeluje pri pripravi načrta urejanja in delovanja naravnega spomenika ter ga potrjuje z mnenjem,
- sodeluje z mnenjem pri podelitvi skrbništva oziroma izbiri izvajalca pogodbenega varstva.

13. člen

(načrt delovanja in urejanja naravnega spomenika)

(1) Upravljanje naravnega spomenika se izvaja na podlagi petletnega načrta delovanja in urejanja naravnega spomenika.

(2) V načrtu delovanja in urejanja naravnega spomenika so določene zlasti naslednje vsebine:

- opis in ocena stanja narave in analiza dejavnikov, ki na stanje vplivajo,
- naloge in aktivnosti za uresničevanje varstvenih in razvojnih ciljev naravnega spomenika,
- konkretizacija varstvenih režimov in varstvenih usmeritev ter njihova umestitev v prostor, vključno z usmeritvami in pogoji za obiskovanje naravnega spomenika,
- načrt zagotavljanja finančnih sredstev,
- kazalniki, s katerimi se po določenem časovnem obdobju prikaže stopnja doseganja varstvenih ciljev naravnega spomenika in učinkovitost upravljanja.

(3) Predlog načrta delovanja in urejanja naravnega spomenika pripravi skrbnik oziroma izvajalec pogodbenega varstva; potrdi ga občinski svet. S predlogom načrta delovanja in urejanja naravnega spomenika se predhodno seznanijo organizacija, pristojna za ohranjanje narave.

(4) Skrbnik oziroma izvajalec pogodbenega varstva o uresničevanju načrta delovanja in urejanja naravnega spomenika letno poroča občini in organizaciji, pristojni za ohranjanje narave.

(5) Načrt delovanja in urejanja naravnega spomenika se upošteva pri izdelavi naravovarstvenih smernic.

OBISKOVANJE NARAVNEGA SPOMENIKA

14. člen

(infrastruktura za interpretacijo v naravnem spomeniku)

Infrastruktura za interpretacijo naravnega spomenika je infrastruktura, ki je namenjena za obiskovanje in ogledovanje geoloških, geomorfoloških pojavov in hidroloških pojavov, botaničnih posebnosti, gozda in naravnih vrednot. Med infrastrukturo za interpretacijo spadata tudi paštba in vstopna info točka ter razstavno izobraževalno središče RIS Dolina.

15. člen

(razstavno izobraževalno središče)

- (1) Razstavno izobraževalno središče (RIS Dolina) se nahaja v naselju Dolina in je izven območja naravnega spomenika.
- (2) RIS Dolina je namenjeno izobraževanju, interpretaciji in promociji naravnega spomenika.
- (3) Za vstop v RIS Dolina Občina Trzič pobira vstopnino, ki se jo nameni za delovanje in urejanje naravnega spomenika.

16. člen

(vodenje obiskovalcev po naravnem spomeniku)

- (1) Vodenje obiskovalcev po naravnem spomeniku obsega spremljanje in usmerjanje obiskovalcev ter interpretacijo o naravnih pojavih, strukturah in procesih v naravnem spomeniku, o naravnih vrednotah, rastlinskih in živalskih vrstah, njihovih habitatih in habitatnih tipih v naravnem spomeniku ter pomenu varstva naravnega spomenika ter izvajanje programov za obiskovalce.
- (2) Vodnika zagotovi skrbnik oz. izvajalec pogodbenega varstva ali, izjemoma in po predhodnem pisnem dogovoru z njim, druga oseba.
- (3) Vodenje obiskovalcev po naravnem spomeniku se izvaja proti plačilu. Pridobljena sredstva se nameni za delovanje in urejanje naravnega spomenika.

FINANCIRANJE

17. člen

(finančni viri)

Sredstva za upravljanje naravnega spomenika se pridobivajo iz:

- proračuna Občine Tržič;
- vstopnine v RIS;
- prihodkov od vodenja po naravnem spomeniku;
- prihodkov od storitev in prodaje publikacij, promocijskih in drugih izdelkov;
- prihodkov od oddaje prostorov v najem v RIS-u v času manjšega obiska za dogodke, ki so v skladu s cilji naravnega spomenika;
- prihodkov od snemanj filmov, videospotov in video produktov za javno predvajanje,
- prihodkov od izvajanja dogodkov v naravnem spomeniku;
- drugih prihodkov, povezanih z naravnim spomenikom;
- dotacij in donacij;
- sredstev iz lokalnih, državnih, EU in mednarodnih skladov, ustanov ali organizacij ter mednarodnih programov pomoči;
- drugih virov.

NADZOR

18. člen
(nadzor)

Nadzor nad izvajanjem tega odloka opravljajo pristojni inšpektorji, v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave, Medobčinski inšpektorat Kranj ter naravovarstveni in prostovoljni nadzorniki.

KONČNE DOLOČBE

18. člen
(prenehanje veljavnosti odloka)

Z dnem uveljavitve tega odloka se v delu, ki se nanaša na naravno dediščino, preneha uporabljati Odlok o razglasitvi Dolžanove soteske za naravni spomenik (Uradni vestnik Gorenjske, št. 12/88).

19. člen
(začetek veljavnosti)

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.: 007-0003/2016
Tržič, dne

Župan Občine Tržič
Mag. Borut Sajovic